

علوم قرآنی در التفسیر الاثری الجامع

(بررسی و نقد آخرین نظریات آیت الله معرفت(ره) در مورد برخی از مباحث علوم قرآنی)

سیدابوالقاسم موسوی^۱، علی اسدی اصل^۲، سیدمحمد حسینی^۳

^۱ دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)

^۲ دانشیار گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد.

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد تفسیر قرآن مجید دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، دانشکده علوم قرآنی مشهد.

چکیده

علوم قرآنی که مبانی شناخت قرآن را در اختیار مفسر قرار می‌دهد و ابزاری برای فهم بهتر آیات می‌باشد، از دیرباز مورد توجه مفسران بوده است. علامه معرفت(ره) از قرآن‌پژوهان معاصر، در آخرین اثر خود بنام «التفسیر الاثری الجامع» که شامل شش جلد و تا آخر سوره بقره و به قلم توانای ایشان می‌باشد، در مقدمه و همچنین در خلال مباحث تفسیری، برخی از مباحث علوم قرآنی از جمله اعجاز، نسخ، اسباب نزول و ... را مورد دقت و کنکاش قرار داده‌اند. در این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی و همچنین گردآوری و تحلیل و تبیین این مباحث، کوشیده است جایگاه هریک از این دانش‌ها را در فهم و درک آیات و سوره-های قرآن، واکاوی و ارائه کند. در بررسی تفسیر اثری جامع، این نتیجه حاصل شده است که علامه معرفت(ره) در این تفسیر منکر وجود هرگونه نسخ شده و آنرا مردود اعلام می‌کند، همچنین نظریات و مطالب جدیدی در بحث اسباب نزول، حروف مقطعه، مکی و مدنی، قرائات و اعجاز را مطرح می‌کند؛ بحث تحدی قرآن و مراحل آن، از جمله مطالب جدیدی است که علامه معرفت(ره) به آن اشاره می‌کند.

واژه‌های کلیدی: علامه معرفت، التفسیر الاثری الجامع، علوم قرآنی.